

THE SOUTH UKRAINE REGION IN CONTEMPORARY HISTORICAL RESEARCH

Turchenko H. F.

INTRODUCTION

Over the last decades the scientific interest to regional history has significantly increased. Evolution of modern historical science involves not only all-Ukrainian issues, but also historical process analysis of particular regions of Ukraine. It is only possible to acknowledge all the peculiarities of general history of Ukraine by taking into consideration sociopolitical, socioeconomic and ethnocultural tendencies that manifest themselves in different parts of the country.

The importance of regional factor analysis in the history of Ukraine has been discussed by famous Ukrainian historians of the XIX c. – the beginning of the XXth c. Regional diversity of Ukraine was illustrated in the works of M. Kostomarov, V. Antonovych, D. Bahalii, M. Hrushevsky, O. Ohloblyn etc. In particular, M.Hrushevshky included regional history in the context of general history of Ukraine that contributed to overcoming the image of Ukraine as an isolated land – former “Polish”, “Russian” Ukraine and Novorossiia Region.

Among numerous historical research on regional issues (articles, monographs, theses etc.) there are many that are dedicated to Southern Ukraine. This article will be mostly dealing with theses on history of this region, which thematic reflects the main tendencies of scientific research in different branches of science. Bibliography “Scholars of History of Southern Ukraine”, made by historians of Berdyansk State University in cooperation with Canadian Institute of Ukrainian Studies, provides information about 386 scholars who worked on South Ukraine issues¹. According to an estimate, in 1991–2019 more than 300 candidate and doctoral theses were defended regarding the history of Southern Ukraine. These research focus on various aspects of socioeconomic and social and political history of the South Ukraine Region. These research should be welcomed. However, a number of key methodological issues of historical research of Southern Ukraine in modern historiography are still unsolved. Particularly, contemporary research is

¹ Дослідники історії Південної України : бібліографічний довідник / Упорядник : Ігор Лиман. Київ, 2013. Т. 1. 2013. 382 с.; Дослідники історії Південної України : бібліографічний довідник / уряд. Ігор Лиман. – Київ, 2016. Т. 2. 496 с.

characterized by ambiguity and diversity of methods of understanding the territorial borders of this region and its place in the general history of Ukraine.

1. The South in the context of regional parting of Ukraine

Without going further into the technology of historical region geographical establishment on the map of Ukraine, it should be pointed out that there is no common point of view on its quantity and territorial configuration. That is quite understandable because every epoch has its own quantity and configuration of regions. Maybe this issue baffles many modern authors who determine the territorial boundaries of their research. Popular historians of the recent past suggest the way out.

M. Hrushevsky was one of the scholars who studied regions of Ukraine. After the return from emigration in Ukraine in 1924, he initiated the research of particular regions of Ukraine and coined the term “historical areal studies”. M. Hrushevsky suggested a plan to extend systematic research of particular historical areas of Ukraine. As a matter of fact, M. Hrushevsky laid the groundwork of historical regional science of Ukraine. He did not use the modern term “region” which is now an international word and is popular in modern historiography of Ukraine. There are such terms in his works as “area”, “areal research” etc². Still, the terms “area” and “region” are similar in their content meaning.

In his article “The Steppe and the Sea in the History of Ukraine” published in 1930 M. Hrushevsky had clearly defined the territory of Southern Ukraine. He described it as the unity of “Ukrainian Steppes and coastal areas of the Black Sea and the Sea of Azov” including Crimea. M. Hrushevsky highlights the fragmentary character of research at all stages of history of the South and claims that this history has not yet developed as a holistic image and this process is still going on. M. Hrushevsky studies the history of the South Ukraine Region in the context of general history of Ukraine as its integral part and does not consider imperial perception of this region as “Novorossiya”³.

In 1970 popular Ukrainian historian and emigrant O. Ohloblyn made a statement that at the beginning of the XIX c. Ukraine was a “conglomerate of several different historical and geographical territories, each of which had its own historical destiny”⁴. He suggested this opinion at the scientific conference

² Грушевський М.С. Степ і море в історії України. Український історик. 1991–1992. Ч. 110–115. Т. 28–29. С. 55.

³ Грушевський М.С. Степ і море в історії України. Український історик. 1991–1992. Ч. 110–115. Т. 28–29. С. 58.

⁴ Оглоблин О. Проблема схеми історії України 19–20 століття (до 1917 року) Студії з історії України: Статті і джерельні дослідження / Українське історичне товариство, Українська Вільна Академія наук у США. Нью-Йорк; Київ; Торонто, 1995. С. 47.

in New York in his speech “Scheme Issues of Ukrainian History of the 19–20 c. (till 1917)”. This historian gives the configuration of the territories, naming the main of them as a part of Russia/ the Soviet Union – Left-bank, Right-bank and Southern Ukraine. The three of them are merged into the integrated term “Great Ukraine”. In addition, popular foreign Ukrainian scholar I. Lysiak-Rudnytsky also named Left-bank, Right-bank and Southern Ukraine as “the main” Ukrainian regions in the Russian Empire⁵.

O. Ohloblyn also mentions Southeast Ukraine as a single “historical and geographical territory” of Ukraine, the territories of new Ukrainian colonisation between Don and Volga and Caucasian Ridge. He describes Galicia, Bukovyna and Zakarpattia as a part of Western Ukraine⁶.

Southern Ukraine, as described by O. Ohloblyn, is a “vast area between Russian and Polish Ukraine, that for a long time has been organically connected to all complex of Ukrainian lands, in the new times (16–17 c.) to some extent separated from this complex and represented till 1775 as Zaporizhian Host and Turkish and Tatar landholdings on the south of the Black Sea, and later so called Novorossiya or Novorossiya Region, which Russia considered as an organic part of the Russian Empire even after the Revolution of 1917”⁷.

Y. Vermenych, an absolute leader of modern historical regional science of Ukraine, suggests the historical and geographical structure of Rus-Ukraine lands in her monograph “Theoretical and Methodological Issues of Historical Regional Science of Ukraine”: Volhynia, Podolia, Kyivshchyna, Red Ruthenia (Galicia), Siberia, Zaporizhia, Polesia. As for the XIX – XX c. it was commonly accepted to divide Ukrainian lands into five big regions: Right-bank, Left-bank, Sloboda, Western Ukraine and Southern Ukraine.

Taking into consideration this common division Y. Vermenych suggests detailed division into historical and geographical zones or historical and geographical lands (areas). Sometimes bibliographies give different terms such as subregions, second-level regions. Y. Vermenych believes that it is optimal to determine such historical and geographical regions (including historical and geographical lands) as: Right-bank Ukraine (Kyivshchyna, Volhynia, Podolia), Western Ukraine (Galicia, Bukovyna, Zakarpattia, Chelm

⁵ Лисяк-Рудницький І. Лисяк-Рудницький І. Роля України в новітній історії // Лисяк-Рудницький І. Історичні есе. Т. 1. К.: Основи, 1994. С. 153.

⁶ Оглоблин О. Проблема схеми історії України 19–20 століття (до 1917 року). Студії з історії України: Статті і джерельні дослідження / Українське історичне товариство, Українська Вільна Академія наук у США. Нью-Йорк; Київ; Торонто, 1995. С. 48.

⁷ Оглоблин О. Проблема схеми історії України 19–20 століття (до 1917 року). Студії з історії України: Статті і джерельні дослідження / Українське історичне товариство, Українська Вільна Академія наук у США. Нью-Йорк; Київ; Торонто, 1995. С. 48.

Land, Podlachia), Left-bank Ukraine (Chernihivshchyna, Poltavshchyna), Sloboda Ukraine (Kharkivshchyna, Sumshchyna), Southern Ukraine (Zaporizhia, Black Sea coastal area (Taurica), Cisazovia, Donbass, Bessarabia)⁸.

From the point of view of modern regional science the South Ukraine Region includes great landmass mostly populated with Ukrainians, which till 1917 included Katerynoslav, Kherson and Taurida Governorate. These territories bordered on certain regions of Bessarabia Governorate and Don Host mostly populated with Ukrainians. Back in the day they also were part of Southern Ukraine.

Crimea, from the other hand, has a lot of differences from other Ukrainian lands. These peculiarities derive from the historical development of the peninsula. Crimean Tatars were the native people of the peninsula. However, there are many historical, geographical, ethnic and national reasons to consider Crimea as part of the South Ukraine Region.

Russian historiography mythologizes the history of the peninsula and suggests the opposite to Ukrainian point of view on historical belonging of Crimea. The opinion of modern Russian historians is well known: Crimea is an “authentic Russian land”.

Y. Vermenych points out that several modern Ukrainian historians look at Crimea beyond the history of Ukraine⁹. That is true because even more often scholars consider Crimea as a part of Ukraine, but not the part of the South Ukraine Region. They believe it is a separate region of Ukraine.

This point of view should be taken into consideration by historians who study the South of Ukraine.

Direction analysis of “historical movement” of particular regions of Ukraine is another important issue, without which it is impossible to imagine the history of Ukraine of the XIX – XX c.¹⁰

O. Ohloblyn mentioned that in the course of historical development the differences between the largest historical and geographical territories of Ukraine – Left-bank, Right-bank and the South – gradually disappear and as a result they converged together and formed Ukrainian national and territorial

⁸ Верменич Я. В. *Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні* / Наук. ред. П. Т. Тронько. НАН України. Інститут історії України. Київ. Інститут історії України, 2003. С. 91–92.

⁹ Верменич Я. В. *Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні* / Наук. ред. П. Т. Тронько. НАН України. Інститут історії України. Київ. Інститут історії України, 2003. С. 25.

¹⁰ Оглоблин О. Проблема схеми історії України 19–20 століття (до 1917 року). Студії з історії України: Статті і джерельні дослідження / Українське історичне товариство, Українська Вільна Академія наук у США. Нью-Йорк; Київ; Торонто, 1995. С. 47–48.

complex: O. Ohloblyn considered the “unity of all these individual areas into a unified national and territorial integrity” as “one of the most important processes in Ukrainian history of the 19–20 c.”.

However, despite the convergence, the differences between individual Ukrainian territories, as O. Ohloblyn points out, did not cease to exist even in the XX c. They occurred in culture, traditions, customs, mentality, population political preferences etc. In 1930 M. Hrushevsky also referred to this fact¹¹. The events of the last years highlight that the process of forming “national and territorial integrity” is still going on today. Moreover, it has slowed down in the last years of independence. It also becomes regressive under the influence of the Russian Federation, accompanied with disintegrative factors that threaten national and territorial integrity of Ukraine.

And the area of the Southeast Ukraine – territories of new Ukrainian colonisation between Don and Volga – under the influence of external factors drifted apart from Great Ukraine, same as Chelm Land and Podlachia in the West that remained outside of the Western Ukraine.

2. The boundaries of the Southern Ukraine in contemporary historical research

Let us deal with the issue of how modern historians, who work on the South Ukraine issues, define territorial boundaries of Southern Ukraine. Consider as an example thesis analysis defended in the last decades.

Thus, M.Mintz in his Candidate’s thesis “The Development of Primary Education in the South of Ukraine (1861–1917)”, limits territorial boundaries of the South only to “borders of Kherson Governorate (modern Mykolaiv, Odesa, Kherson Oblast, parts of Kirovohrad, Dnipropetrovsk Oblast and Moldova Republic)”¹². That means he did not consider Katerynoslav and Taurida Governorates.

Another scholar O. Kulchytska in her Candidate’s thesis dedicated to the public and political organization activity analysis in the South of Ukraine in the end of XIX – the beginning of XX cc. also limited territorial boundaries of her research to the territory of Kherson Governorate¹³.

¹¹ Грушевський М.С. Степ і море в історії України. Український історик. 1991–1992. Ч. 110–115. Т. 28–29. С. 58.

¹² Мінц М.О. Розвиток початкової освіти на Півдні України (1861–1917 рр.): Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Мінц Микола Олександрович ; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2007. С. 2.

¹³ Кульчицька О.В. Громадські та політичні організації Півдня України в кінці XIX – на початку XX ст. (на матеріалах Херсонської губернії) [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Кульчицька Олена Василівна ; Донецький національний ун-т. Донецьк, 2007. С. 3.

With that in mind, these scholars expand their conclusions to the whole South Ukraine Region.

The scholar H. Vietrova in her population social change analysis in the South of Ukraine of the second half of the XIX c. is limited by the boundaries of Kherson and Katerynoslav Governorates. The conclusions are again applied to the whole South of Ukraine. So the work does not consider social change in Taurida Governorate, its mainland and the Crimean peninsula. It lacks consistency when dealing with the territorial boundaries of the South of Ukraine as a historical region. The scholar explains her opinion in the following way: “Population social change was intense in the developed Ukrainian Governorates. Kherson and Katerynoslav Governorates were characterized by great deposit of mineral resources, big trade centres, harbours, active road construction, huge amount of free land, which resulted in quick marketplace development and establishment of the main social stratae”¹⁴.

We believe that conclusions based on only two Southern Governorate analysis cannot be used to characterise the whole South Ukraine Region.

O. Bielsky in his thesis has similar issues with perspective of the South of Ukraine. In the manuscript “Old-believers of Southern Ukraine: formation and development in the second half of the XVIII – in the beginning of the XX cc the author mentions that geographical boundaries of his work consist of Southern Ukraine. He then specifies that it is “Taurida Governorate with the surrounding territories”¹⁵.

O. Pryimak, in his Candidate’s thesis dedicated to the analysis of Stolypin agrarian reform peculiarities in the South of Ukraine, points out that territorial boundaries of this work include Katerynoslav, Kherson and Taurida Governorates. However, the author then specifies that he has studied 1906–1917 agrarian reformations “by examining several districts of Southern Ukraine: Berdyansk, Dnipro and Melitopol districts of Taurida Governorate, Katerynoslav, Oleksandrivsk districts of Katerynoslav Governorate and also Kherson district of the same name Governorate”¹⁶. So, Crimean districts and all those which were not included to the territorial boundaries Katerynoslav and

¹⁴ Ветро́ва Г.В. Соціалні зміни у складі населення Півдня України у другій половині XIX ст. [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Ветро́ва Ганна Володимирівна ; Одеський національний ун-т ім. І.І.Мечникова. О., 2008. С. 1.

¹⁵ Бельський О.В. Старообрядництво в Південній Україні: формування та розвиток у другій половині XVIII – на початку XX ст. [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Бельський Олександр Володимирович ; Запорізький національний ун-т. Запоріжжя, 2007. С. 17.

¹⁶ Приймак О.М. Столипінська аграрна реформа на Півдні України (1906–1917 рр.) [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Приймак Олег Миколайович ; Запорізький держ. ун-т. Запоріжжя, 2002. С. 2.

Kherson Governorate districts were left behind the scope of research without any argumentation.

The scholar V. Vakulyk wrote a thesis “Formation and development of district council veterinarian medicine of the Southeast Ukraine (1864–1918)”. However the territorial boundaries of his research included “steppe territories of the Southern Governorates (Katerynoslav, Kherson and mainland districts of Taurida Governorate) and Kharkiv Governorate where Kharkiv Veterinarian Institute was located. It has shaped in many ways scientific connections with district council veterinarian medicine”¹⁷.

Another author O. Hospodarenko studied local authorities and self-government activity in 1917–1920 in the South of Ukraine. His work includes the territories of the modern Odesa, Mykolaiv and Kherson Oblast¹⁸.

When studying international organizations activity in the South of Ukraine in 1921–1929, T. Mykhailovsky mentions that the territorial boundaries include “mostly Southern Black Sea coastal area, that nowadays consists of Odesa, Mykolaiv and Kherson Oblast”. The southern part of Kirovohrad Oblast with the city of Kropyvnytskyi, which during the 1920s was part of Mykolaiv (till 1922) and Odesa (1922–1925) Governorates, was also included to the territorial boundaries¹⁹.

In V. Kyrylenko’s research “The Hunger of 1921–1923 in Southern Ukraine” the reasons, scale and consequences of the 1921–1923 Hunger were studied within the territory limited to the borders of the modern Mykolaiv, Odesa and Kherson Oblast²⁰. The author calls it “Southwest region of Ukraine”. However the subject of the thesis deals with the “South of Ukraine”. The question arose, is it correct to use the term “region” regarding the part of Southern Ukraine? The author did not explain this determination of territorial boundaries. Maybe the events of the 1921–1923 famine in Mykolaiv, Odesa and Kherson Oblast were fundamentally different in comparison with other South Ukraine territories? There is no answer to this

¹⁷ Вакулик В. В. Становлення і розвиток земської ветеринарної медицини Південно-Східної України (1864–1918) [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.07 / Вакулик В'ячеслав Володимирович ; НАН України, Центр дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва. К., 2009. С. 2.

¹⁸ Господаренко О.В. Діяльність місцевих органів влади і самоврядування на Півдні України у 1917–1920 рр.: соціально-економічний аспект [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Господаренко Оксана Валеріївна ; Донецький національний ун-т. Донецьк, 2005. С. 2.

¹⁹ Михайловський Т.О. Діяльність міжнародних організацій на Півдні України (1921–1929 рр.) [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Михайловський Тимур Олегович ; Чорномор. нац. ун-т ім. Петра Могили. Миколаїв, 2018. С. 2.

²⁰ Кириленко В.П. Голод 1921–1923 років у Південній Україні [Текст] : дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Кириленко Віталій Петрович ; Миколаївський державний університет імені В. О. Сухомлинського. – Миколаїв : МДУ імені Сухомлинського, 2015. С. 8.

question, however the author outlined the aim of the research as “comprehensive study of the 1921–1923 famine peculiarities in Southern Ukraine”.

O. Boiko studied the opposition of the Orthodox Church and the public to state anti-religious movement on material of Southern Ukraine in the 20–30s of the XXc. The author mentions that “in the early 1920s, the geography of the South of Ukraine spreads to Katerynoslav, Zaporizhia, Odesa and Mykolaiv Governorates”. As of 1925, it was the territory of 11 districts: Katerynoslav, Pavlohrad, Zaporizhia, Kryvyi Rih, Melitopol, Kherson, Mykolaiv, Zinovivsk, Odesa, Pervomaisk and Balta²¹.

For I. Kryvko, who studied land communities of Southern Ukraine in 1922–1930, the South Ukraine Region had different boundaries. The author states that “by Southern Ukraine we understand steppe natural and historical region”. Along with the Steppe, in her opinion, “considering climate, geographical distribution and agricultural methods” the 1920s Ukraine was represented by two more regions – Forest steppe and Polesia. I. Kryvko’s thesis states: “After the administrative and territorial reform of 1923–1925 14 districts were included into the steppe region – Artemivsk, Dnipropetrovsk, Zaporizhia, Zinoviev, Kryvyi Rih, Luhansk, Mariupol, Melitopol, Mykolaiv, Odesa, Pervomaisk, Stalinske, Starobilsk, Kherson”²².

So, taking into account all administrative and territorial changes of the 1920s, it is clear that O. Boiko’s and I. Kryvko’s points of view on territorial boundaries of Southern Ukraine are different. In contrast to O. Boiko, I. Kryvko includes several districts of Donetsk and Luhansk to the South Ukraine Region.

Similar examples are given in research dedicated to the present times. A. Shostak studies state-church relations, orthodox denomination peculiarities and their relations in Kherson, Mykolaiv and Odesa Oblast in the 90s of the XX c., drawing his conclusions to the whole South Ukraine Region²³.

The list of similar theses, articles and publications can be continued. Thus, there are different approaches on interpretation of the South of Ukraine. They

²¹ Бойко О.В. Протидія православної церкви і громадськості антирелігійному наступу держави у 20–30-ті роки ХХ ст. (на матеріалах Півдня України) [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Бойко Олег Вікторович ; Дніпропетровський національний університет. Дніпропетровськ, 2007. С. 2.

²² Кривко І.М. Земельні громади Південної України (1922–1930 рр.) [Текст] : дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Кривко Ірина Миколаївна ; Запорізький держ. ун-т. Запоріжжя, 1999. С. 7.

²³ Шостак А.В. Православні конфесії півдня України у 90-х роках ХХ століття (на матеріалах Херсонської, Миколаївської, Одеської областей) [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Шостак Андрій Васильович ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В.О. Сухолинського. Миколаїв, 2016. С. 2.

are mainly based on author's vision of region's territorial boundaries. This causes the term "the South of Ukraine" as a scientific construction lose its scientific value, and its territorial boundaries remain unclear. Moreover, the majority of scholars do not give enough reasoning or explanation on territorial boundaries of their work.

This leads to the fact that many scholars, who want to stay on the level of scientific analysis, find it hard to generalise the data. As a result, a question arises, how objective conclusions about the whole South Ukraine Region could be, if they are made on data analysis that only includes a part of this region? The answer is obvious.

There is no doubt that among analysed theses there are some that give scientific argumentation on territorial boundaries of Southern Ukraine of the XIX – XX cc. At least they include the territories of three Governorates (Katerynoslav, Kherson and Taurida in their pre-revolutionary administrative and territorial boundaries), and are supported by relevant historical sources. For example, territorial boundaries description of O. Cheremisin²⁴, V. Dobrovolska²⁵, Y. Bilai²⁶, N. Sitalova²⁷, T. Vintskovsky²⁸ does not contradict the vision of the modern regional science.

3. The South of Ukraine in triad:

Local History – Regional History – National History

There is a strong tendency in academic field to associate historical region studies with substantive knowledge and give local history an applied role – educational and conservation. However, scholars very often use the term historical "region" as a synonym for the term "locality" and do not specify what is meant by that term. In practice, some scholars equate historical regional science with historical local studies but it is not correct. Local history

²⁴ Черемісін О.В. Міське самоврядування на Півдні України в 1785–1917 рр. [Текст] : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01 / Черемісін Олександр Вікторович ; Запоріж. нац. ун-т. – Запоріжжя, 2017. С. 2.

²⁵ Добровольська В.А. Історія жіночої освіти Півдня України (1901–1910 рр.) [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук : 07.00.01 / Добровольська Вікторія Анатоліївна ; Дніпропетровський національний ун-т. Д., 2006. С. 3.

²⁶ Білай Ю.В. Державоохоронні структури урядів А. Денікіна та П. Врангеля на Півдні України (1918–1920 рр.) [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Білай Юрій Вікторович ; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2019. С. 2.

²⁷ Сіталова Н.О. Діяльність соціалістів-революціонерів Південної України напередодні та в період революції 1905–1907 рр. [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук : 07.00.01 / Сіталова Наталя Олександрівна ; Дніпропетровський національний ун-т ім. Олеся Гончара. Д., 2009. С. 2.

²⁸ Вінцовського Т.С. Формування і діяльність місцевих органів влади першої УНР на півдні України": Автореф. дис... докт. іст. наук : 07.00.01 / Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова. Одеса, 2016. С. 4.

is prone to developing microstories, detailed description of individual localities and small regions. It is based on amateurism and oriented toward educational activities.

On the other hand, historical regional science studies broader territories (regions), determines its influence on neighbouring and remote region development as well as the country itself, the influence on international landscape (if it is evident). Historical regional science develops region division criteria, directions of regional politics in the centre and local (regional) response etc. So, local history, regional science and national history can be seen as different levels of generalization about one object – the country.

Taking into consideration historical region territorial boundaries, similarities should be found in social and economic and sociocultural past, territorial distribution, in relationship system between neighbouring regions and border countries during long historical period.

When dealing with some modern research on the South Ukraine issues, it seems that their authors do not consider this problem. Manuscripts of O. Bielskiy²⁹, V. Hvozdyk³⁰, V. Dmitriev³¹, V. Dobrovolska³², M. Mints³³, O. Pryimak³⁴, analyzed by us, use the terms “region” and “locality” as synonyms. With that in mind, the authors do not specify the meaning of these terms. For example, O. Bielskiy in his work uses such terms as “region”, “Taurida region of Southern Ukraine”, “regions of the South” alongside³⁵.

²⁹ Бельський О.В. Старообрядництво в Південній Україні: формування та розвиток у другій половині XVIII – на початку XX ст. [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Бельський Олександр Володимирович ; Запорізький національний ун-т. Запоріжжя, 2007. С. 4, 7, 10.

³⁰ Гвоздик В.С. Південь України в революції 1917 – початку 1918 років: [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Гвоздик Василь Степанович ; Запорізький державний університет. Запоріжжя, 2002. С. 8–11.

³¹ Дмитрієв В. В. Градоначальства півдня України в XIX – на початку XX ст. [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Дмитрієв Владислав Володимирович ; Дніпропетровський національний ун-т. Д., 2003. С. 9, 11.

³² Добровольська В.А. Історія жіночої освіти Півдня України (1901–1910 рр.) [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Добровольська Вікторія Анатоліївна ; Дніпропетровський національний ун-т. Д., 2006. С. 9, 11.

³³ Мінець М.О. Розвиток початкової освіти на Півдні України (1861–1917 рр.): Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Мінець Микола Олександрович ; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2007. С. 1.

³⁴ Приймак О.М. Столипінська аграрна реформа на Півдні України (1906–1917 рр.) [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Приймак Олег Миколайович ; Запорізький держ. ун-т. Запоріжжя, 2002. С. 2.

³⁵ Бельський О.В. Старообрядництво в Південній Україні: формування та розвиток у другій половині XVIII – на початку XX ст. [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Бельський Олександр Володимирович ; Запорізький національний ун-т. Запоріжжя, 2007. С. 2, 7, 15.

The author does not explain the meaning of these terms. There is some confusion in terminology.

Let us consider some more examples.

The scholar R. Kazakov dedicated his article to the Black Sea region in the XIX c. Having read the article, one can conclude that the historian equates the territories of the “Black Sea region”, in his opinion, with three South Ukraine Governorates.

Nevertheless, there are no reasons for the substitution of the name “South Ukraine region” to the “Black Sea region”. Maybe the author does not see the difference?

Another example would be the scholar N. Maliarchuk. She analyzed population ethnic structure in “Southeast Ukraine”, which she refers to as macroregion. With that in mind, she doesn’t specify the difference between macroregion and region and does not name other existing macroregions. The author believes it is an axiom that does not need any argumentation³⁶.

When analysing interdenominational relations in Sea of Azov South coast area in the end of the XVIII – the beginning of the XX cc., O. Avdeeva mentions that this territory is a separate subregion of Southern Ukraine. “By Sea of Azov South coast area as a subregion of Southern Ukraine one understands area that by the end of the period under consideration covered the territory of three districts: Melitopol and Berdyansk of Taurida Governorates and Mariupol of Katerynoslav Governorate”³⁷. However, the author states that the Sea of Azov South coast area as an object of regional studies in geography, geology etc. “is still insufficiently represented” in historical research. O. Avdieieva took the liberty of calling the Sea of Azov South coast area a subregion of Southern Ukraine and does not give any argumentation or opinion of credible historians to prove her ideas to be more convincing and reasonable.

What do modern regional historians think about the issue? Let us consider the opinion of credible scholar Y. Vermenych. It should be recalled that as of the end of the XVIII- the beginning of the XX cc. she describes such historical and geographical lands in Southern Ukraine: Zaporizhia, Black Sea coastal area (Taurida), Bessarabia and Sea of Azov coastal area. Thus, modern

³⁶ Малиярчук Н. Росіяни в етнічній структурі населення Південно- Східної України (за матеріалами Всесоюзного перепису населення 1926 р.). // Нові сторінки історії Донбасу 2017 № 26. <http://jncid.donnu.edu.ua/article/view/5101>

³⁷ Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов’ї (кінець XVIII – початок XX ст.) [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Авдєєва Олена Сергіївна ; Держ. ВНЗ “Запоріж. нац. ун-т” М-ва освіти і науки України. Запоріжжя, 2016. С. 1–2.

regional historians do not describe Sea of Azov South coast area (as a part of Sea of Azov coastal area) as a separate subregion³⁸. The territories of the Don Army populated mostly with Ukrainians were also a part of Southern Ukraine, and therefore a part of Sea of Azov coastal area. That is, the scholar's statement that the Sea of Azov South coast area is a subregion of Southern Ukraine, requires more argumentation.

Therefore, even after rough introduction to the modern research on the South Ukraine issues it is possible to assume that some historians are either not familiar with scientific developments of modern regional science, or fail to consider them, suggesting in the scientific circulation their own vision of region division boundaries without any argumentation. This issue needs considerable adjustments. In 2003 Y. Vermenych rightly observed that a need to renew and specify the conceptual apparatus has been there for a long time, "yet there has been no visible breakthrough in that direction"³⁹. The breakthrough has not yet happened today. The one thing is clear: the value of regional research can be explained exactly by the fact that the authors go beyond local history. Between individual South Ukraine city, countryside or even Governorate from one side and Ukraine from another, there should be the whole region and local history should include its peculiarities. All of it will help improve the level of generality to all-Ukrainian.

The above-mentioned scholar Y. Vermenych suggests using the term "locality" in local history and the term "historical and geographical region" in research dedicated to region analysis. Historical and geographical region, as Y. Vermenych mentions, is historically formed area with more or less homogeneous economic and geographical environment, population sociopolitical preferences, national and cultural aura. Region is characterized by specific mentality, common territorial interests, dominance of particular language and religious orientations among population. Regions can differ in specific political culture. On the base of regional identity a type of mentality can occur, that is characterized by specific regional patriotism⁴⁰.

Thus, region is a more or less homogeneous area. That is why it is essential to consider the South of Ukraine as a unified part and do not leave

³⁸ Верменич Я. В. *Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні* / Наук. ред. П. Т. Тронько. НАН України. Інститут історії України. Київ. Інститут історії України, 2003. С. 92.

³⁹ Верменич Я. В. *Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні* / Наук. ред. П. Т. Тронько. НАН України. Інститут історії України. Київ. Інститут історії України, 2003. С. 87.

⁴⁰ Верменич Я. В. *Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні* / Наук. ред. П. Т. Тронько. НАН України. Інститут історії України. Київ. Інститут історії України, 2003. С. 82–83.

behind individual Governorates or districts. Secondly, it is important to get up to the level of generality, to define the peculiarities of socioeconomic or sociopolitical processes in the region in comparison to other regions and in national context.

Unfortunately, there is little research of such level. Let us consider several names as an example. When studying South Ukraine peasantry during the times of the new 1921–1929 economic policy, Y. Kotliar analyzed South Ukraine peasant psychological and mental peculiarities⁴¹. Another scholar, O. Cheremisin, reconstructed local government activity in the South of Ukraine in 1785–1917. He compares the state of affairs regarding this sphere with other Ukrainian regions and also with Russian territories. His geographical research includes three South Ukraine Governorates with the Crimean peninsula⁴². The work is full of such comparisons and generalisation.

CONCLUSIONS

During the years of Ukrainian Independence history scholars have accumulated a huge amount of factual data. Special interest was drawn to socioeconomic, political, demographic, ethnic and ethnocultural processes in the South of Ukraine in the XIX – XX cc. However, the place and role of the region in the context of general history of Ukraine of the XIX – XX cc. has not yet received a balanced assessment.

Firstly, it happens quite often that only separate territorial fragments of the South Ukraine region are being explored, and conclusions are applied to the whole region. As a result, local process analysis in particular areas or territories of the South does not make a holistic representation of the whole region, which includes the territories of Katerynoslav, Kherson and Taurida Governorates in their pre-revolutionary administrative and territorial boundaries.

Secondly, the desire of scholars to get up to the level of all-Ukrainian generality with local facts and conclusions is not always successful. One of the most important reasons for this issue is that scholars have lack of understanding the idea about theoretical framework of historical regional science and its place in research technology structure. Moreover, there is lack of understanding the idea that a historian, who studies regional issues, in contrast to local historian, is not limited by local material analysis, local

⁴¹ Котляр Ю.В. Селянство Півдня України в період нової економічної політики (1921–1929 рр.): Автореф. дис... докт. іст. наук: 07.00.01 / Котляр Юрій Вадимович ; Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова. Одеса, 2005. С. 14.

⁴² Черемісін О.В. Міське самоврядування на Півдні України в 1785–1917 рр. [Текст] : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01 / Черемісін Олександр Вікторович ; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2017. С. 16, 24, 30.

processes studies and dissemination of information among local people. A historian, who studies regional issues, must always remember that their main goal is to indicate how regional processes are interwoven into all-Ukrainian ones and what is their influence.

In this context it is worth noting how O. Ohloblyn, a profound Ukrainian historian, understands this issue. In 1970 he encouraged his colleagues to pay attention to the role of regional factor in the history of Ukraine. He believed that this would make it possible to study one of the most important processes in the history of Ukraine of the XIX – XX cc. That is, the establishment of the uniform national and territorial body during the modernization on the base of conglomerate of historical and geographical territories, which Ukraine was at the beginning of the XIX c., modern Ukrainian nation formation and reasons for establishment of independent Ukraine.

The South Ukraine region played a huge role in this process. As all of the other regions, it gradually integrated into all-Ukrainian territorial body and transformed into an integral part of Great Ukraine. However, this process lacks appearance in modern historiography. There is little research dedicated to integration analysis of the South into Great Ukraine in economics, social structure, culture, traditions, customs, mentality, population political preferences etc. Without analysing these processes it is impossible to understand how unified Ukrainian identity was formed and how preconditions of Ukrainian Independence were gradually established, an integral part of which is the South Ukraine region.

SUMMARY

This article provides critical historical research analysis of the place and role of Southern Ukraine as a historical region in all-Ukrainian historical process of the XIX – XX cc. The works of prominent Ukrainian historians M. Hrushevsky and O. Ohloblyn were used as methodological framework for the analysis. In the context of their theoretical approach a number of theses were analysed, which went through the public defence procedure after declaration of Ukrainian Independence in 1991. It was noted that there is a great deal of interest among scholars to the South Ukraine issues. Moreover, a number of key matters in the history of the South of Ukraine are still unsolved in modern historiography, which is illustrated with particular examples. Particularly, a number of contemporary research is prone to ambiguity and diversity when interpreting territorial boundaries of the South Ukraine region. Little attention is given to identification of its place and role in all-Ukrainian historical process. It has been proven, that such approach reduces the qualitative research level. Materials and conclusions of the article offer prospects to deepen and update the scientific vision of the role of regional factor and the history of Ukraine.

REFERENCES

1. Авдеева О.С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII – початок XX ст.) [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Авдеева Олена Сергіївна ; Держ. ВНЗ “Запоріж. нац. ун-т” М-ва освіти і науки України. Запоріжжя, 2016. 20 с.
2. Бельський О.В. Старообрядництво в Південній Україні: формування та розвиток у другій половині XVIII – на початку XX ст. [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Бельський Олександр Володимирович ; Запорізький національний ун-т. Запоріжжя, 2007. 19 с.
3. Білай Ю.В. Державоохоронні структури урядів А. Денікіна та П. Врангеля на Півдні України (1918–1920 рр.) [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Білай Юрій Вікторович ; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2019. 20 с.
4. Бойко О.В. Протидія православної церкви і громадськості антирелігійному наступу держави у 20–30-ті роки XX ст. (на матеріалах Півдня України) [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Бойко Олег Вікторович ; Дніпропетровський національний університет. Дніпропетровськ, 2007. 23 с.
5. Вакулик В.В. Становлення і розвиток земської ветеринарної медицини Південно-Східної України (1864–1918) [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.07 / Вакулик В'ячеслав Володимирович ; НАН України, Центр дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва. К., 2009. 20 с.
6. Верменич Я. В. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні / Наук. ред. П.Т. Тронько. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2003. – 516 с.
7. Ветрова Г.В. Ветрова Г.В. Соціальні зміни у складі населення Півдня України у другій половині XIX ст. [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Ветрова Ганна Володимирівна ; Одеський національний ун-т ім. І.І.Мечникова. О., 2008. 15 с.
8. Вінцовського Т.С. Формування і діяльність місцевих органів влади першої УНР на півдні України”: [Текст] : автореф. дис... докт. іст. наук: 07.00.01 / Вінцовський Тарас Степанович ; Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова. Одеса, 2016. 31 с.
9. Гвоздик В.С. Південь України в революції 1917 – початку 1918 років: [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Гвоздик Василь Степанович ; Запорізький державний університет. Запоріжжя, 2002. 21 с.
10. Господаренко О.В. Діяльність місцевих органів влади і самоврядування на Півдні України у 1917–1920 рр.: соціально-

економічний аспект [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Господаренко Оксана Валеріївна ; Донецький національний ун-т. Донецьк, 2005. 18 с.

11. Грушевський М.С. Степ і море в історії України Український історик. 1991–1992. Ч. 110–115. Т. 28–29. С. 54–68.

12. Дмитрієв В.В. Градоначальства півдня України в XIX – на початку XX ст. [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Дмитрієв Владислав Володимирович ; Дніпропетровський національний ун-т. Д., 2003. 20 с.

13. Добровольська В.А. Історія жіночої освіти Півдня України (1901–1910 рр.) [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / Добровольська Вікторія Анатоліївна ; Дніпропетровський національний ун-т. Д., 2006. 20 с.

14. Дослідники історії Південної України : біобібліографічний довідник / Упорядник : Ігор Лиман. Київ, 2013. Т. 1. 2013. 382 с.

15. Дослідники історії Південної України : біобібліографічний довідник / Упорядник : Ігор Лиман. Київ, 2016. Т. 2. 496 с.

16. Казанков Р. Формування образу Чорноморського регіону у XIX столітті: імперський варіант. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, 2018. С. 48–53.

17. Кириленко В.П. Голод 1921–1923 років у Південній Україні [Текст] : дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Кириленко Віталій Петрович ; Миколаївський державний університет імені В. О. Сухомлинського. – Миколаїв : МДУ імені Сухомлинського, 2015. 230 с.

18. Котляр Ю.В. Селянство Півдня України в період нової економічної політики (1921–1929 рр.): Автореф. дис... докт. іст. наук: 07.00.01 / Котляр Юрій Вадимович ; Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова. Одеса, 2005. 34 с.

19. Кривко І.М. Земельні громади Південної України (1922–1930 рр.) [Текст] : дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Кривко Ірина Миколаївна ; Запорізький держ. ун-т. Запоріжжя, 1999. 224 л.

20. Кульчицька О.В. Громадські та політичні організації Півдня України в кінці XIX – на початку XX ст. (на матеріалах Херсонської губернії) [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Кульчицька Олена Василівна ; Донецький національний ун-т. Донецьк, 2007. 20 с.

21. Лисяк-Рудницький І. Роля України в новітній історії. Історичні есе. К.: Основи, 1994. Т. 1. С. 145–171.

22. Мальярчук Н. Росіяни в етнічній структурі населення південно-східної України (за матеріалами Всесоюзного перепису населення 1926 р.). // Нові сторінки історії Донбасу 2017 № 26. <http://jncid.donnu.edu.ua/article/view/5101>

23. Михайловський Т.О. Діяльність міжнародних організацій на Півдні України (1921–1929 рр.) [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Михайловський Тимур Олегович ; Чорномор. нац. ун-т ім. Петра Могили. Миколаїв, 2018. 18 с.

24. Мінц М.О. Розвиток початкової освіти на Півдні України (1861–1917 рр.): Автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Мінц Микола Олександрович ; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2007. 19 с.

25. Оглоблин О. Проблема схеми історії України 19–20 століття (до 1917 року). Студії з історії України: Статті і джерельні дослідження / Українське історичне товариство, Українська Вільна Академія наук у США. Нью-Йорк; Київ; Торонто, 1995. С. 43–54.

26. Приймак О.М. Столипінська аграрна реформа на Півдні України (1906–1917 рр.) [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Приймак Олег Миколайович ; Запорізький держ. ун-т. Запоріжжя, 2002. 19 с.

27. Сіталова Н.О. Діяльність соціалістів-революціонерів Південної України напередодні та в період революції 1905–1907 рр. [Текст] : автореф. дис... канд. іст. наук: 07.00.01 / Сіталова Наталя Олександрівна ; Дніпропетровський національний ун-т ім. Олеся Гончара. Д., 2009. 20 с.

28. Черемісін О.В. Міське самоврядування на Півдні України в 1785–1917 рр. [Текст] : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01 / Черемісін Олександр Вікторович ; Запоріз. нац. ун-т. Запоріжжя, 2017. 37 с.

29. Шостак А.В. Православні конфесії півдня України у 90-х роках ХХ століття (на матеріалах Херсонської, Миколаївської, Одеської областей) [Текст] : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Шостак Андрій Васильович ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В.О. Сухомлинського. – Миколаїв, 2016. 20 с.

Information about the author:

Turchenko H. F.

Doctor of Historical Sciences, Professor,

Zaporizhzhia National University

66, Zhukovskoho str., Zaporizhzhia, 69600, Ukraine